Języki, automaty i obliczenia — ćwiczenia 1

Wyrażenia regularne

Przykłady wyrażeń regularnych i języków rozpoznawanych przez nie:

Wyrażenie regularne	**Język**
a	$\{a\}$
$a \cdot b \cdot a$ (albo: aba)	$\{aba\}$
$a + b + abc$	$\{a, b, abc\}$
$(a + b)(bc + a)$	$\{abc, aa, bbc, ba\}$
a^*	$\{\varepsilon, a, aa, aaa, aaaa, \dots\}$
$(a + b)^*b$	$\{b, ab, bb, aab, abb, bab, bbb, \dots\}$
$\varnothing^*$ (albo: ε)	$\{\varepsilon\}$

1. Jakie języki wyznaczają poniższe wyrażenia regularne?

(1) $(a + b)^*(b + c)^*$

(2) $0 + 1(0 + 1)^*0$

(3) $a^*(ba^*ba^*)^*$

(4) $(00 + 11 + (01 + 10)(00 + 11)^*(01 + 10))^*$

2. Jakie wyrażenia regularne opisują poniższe języki?

(1) Wszystkie słowa nad alfabetem $\{a, b\}$ o długości podzielnej przez 3.

(2) Słowa nad alfabetem $\{a, b\}$, w których b występuje tylko na parzystych pozycjach.

(3) Zapisy binarne liczb podzielnych przez 3.

3. Wykaż, że *dowolne* dwa języki L, M spełniają $(L^*M^*)^* = (L \cup M)^*$.

4. Wykaż, że język opisujący dodawanie pisemne w systemie binarnym jest regularny:

$$\left\{ \begin{bmatrix} a_1 \\ b_1 \\ c_1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} a_2 \\ b_2 \\ c_2 \end{bmatrix} \dots \begin{bmatrix} a_n \\ b_n \\ c_n \end{bmatrix} \;:\; (a_1a_2 \dots a_n)_2 + (b_1b_2 \dots b_n)_2 = (c_1c_2 \dots, c_n)_2 \right\}$$

5. Wykaż, że dla dowolnego zbioru $S \subseteq \{a\}^*$, język S^* jest regularny.

6. (a) Zaprojektuj algorytm, który przyjmuje na wejściu: język regularny $L(E)$ opisany przez wyrażenie regularne E oraz słowo w i sprawdza, czy $w \in L(E)$.

(b) Jak usprawnić algorytm, by działał w czasie wielomianowym?

7. Wykaż, że istnieją języki nieregularne. (*Wskazówka: ile istnieje języków regularnych?*)

8. Zbiór słów $S = \{s_1, \ldots, s_n\}$ nad alfabetem A nazwiemy *kodem*, jeśli każde słowo $w \in A^*$ można sfaktoryzować (zapisać jako konkatenację słów ze zbioru) na *co najwyżej* jeden sposób. Słowa w rozkładzie mogą się powtarzać. Przykładowo, $\{aa, ab, ba\}$ jest kodem, natomiast $\{a, aa\}$ nie jest.

(1) Czy kodem jest $\{a, ab, ba\}$?

(2) Czy kodem jest $\{aa, ba, baa\}$?

(3) Jeśli S nie jest kodem, podaj ograniczenie górne długości najkrótszego słowa, które ma co najmniej dwie faktoryzacje.